

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. - Milano.

Filiale:
Novo mesto

do dvanajstkrat povečale svojo zmogljivost. Tehnika je dosegla neverjeten napredek. Nekateri stroji za izdelovanje orožja so tako veliki, komplicirani in dragi, da si jih vsa podjetja ne morejo nabaviti, pač pa so porazdeljeni po različnih podjetjih. Delavci in tehnični strokovnjaki pri tem delu vneto sodelujejo in so sami iznašli 220 načinov za izboljšanje tankov, od katerih je bilo 92 predlogov sprejetih. Zanima me še naslednja statistika: pri zadnjem nabiranju delovnih sil so delavce vprašali, kje žele delati. Šestdeset odstotkov jih je odgovorilo, da žele delati v tovarnah za tanke, letala in podmornice. (Corriere della Sera.)

Sestanek Churchill - Roosevelt

Glavni predmet: položaj na Tihem morju — Nasprotujoča si poročila o pogovorih — Stalinova igra

Stockholm, 14. maja. Brzojavke anglosaskih agencij o pogovorih med Rooseveltom in Churchillom v Washingtonu si še vedno nasprotujejo. Včeraj se je reklo, da imajo pogovori izrazito vojaški značaj, češ da je treba v luči novih dogodkov prikriti sklepe v Casablanci. Dokaz za to naj bi bila udeležba številnih osebnosti anglosaske vojske, morarice in letalstva pri posvetu. Naravno obravnavajo tudi politična vprašanja, predvsem poljsko-rusko krizo, o čemer priča navzočnost bivšega čehoslovaškega predsednika Beneša.

Danes pa poroča neka agencija iz Washingtona: Na splošno se smatra, da bi bilo neumno naziranje, češ da se Churchill in Roosevelt bavita z vojaškimi vprašanji in z zavezniškimi načrti za vdor v Evropo. Ti načrti so bili že sprejeti v Casablanci. Neka druga agencija, tudi anglosaska pa pravi: Upravičeno se da sklepati, da bo glavni predmet razgovorov med Churchillom in Rooseveltom vojaški položaj na Tihem morju in zlasti obramba Indije ter Kitajske.

Nadaljujejo se glasovi o možnosti sestanka med obema anglosaskima voditeljema ter Stalinom. Anglosaska propaganda namiguje, da bi bila Churchill in Roosevelt pripravljena oditi v Sibirijo, če bi Stalin blagovolil sprejeti njuno ponovno vabilo. Stalinova igra je jasna: če tudi bi se odločil za tak sestanek, vendar želi, naj bi bil v takšni obliki, da ne bi poročal on in tega naj bi se zavedala njega partnerja, ki naj bi — z drugimi besedami povedano — sprejela njegove zahteve. Jasno je, da je vedno in-

ferioren tisti, ki prosi. Nekateri nevtralni komentariji so mnenja, da je danes med Združenimi državami in Anglijo na eni ter Sovjeti na drugi strani zelo kočljivo in težavno razmerje. Nenadoma so se spet razvnela vsa nasprotja, ki so skopala med obema zavezniškima taboroma pravcati prepad. Sovjeti pritiskajo na London in Washington, naj se končno odločita za drugo bojišče in sicer na ozemlju, ki je po možnosti čim bolj oddaljeno od Rusije, ker ona ne zaupa svojim zaveznikom. Ta poskus naj bi bil izveden na zahodni obali. Komentatorji nadaljujejo, da končno ni več nobena tajnost, da Kremelj po pravici ali po krivici pričakuje neizogiben spopad med zahodnimi kapitalističnimi silami in med Sovjetsko Rusijo in zato Sovjeti žele, da bi Anglosasi v tej vojni utrpeli velikanske izgube. S tem bi dosegli dva cilja: Rusija bi končno dobila zaželjeno pomoč, del njenih sil bi lahko bil poslan na zahodno bojišče, Anglosasi pa bi oslabili, da ne bi več vzemirjali boljševikov. Če bi se druga fronta končala s katastrofo, tem bolj za Sovjete. Takrat bi Rusija najlažje diktirala svoje politične zahteve ne le Poljski, marveč tudi drugim sovjetskimi sosedom.

Brez dvoma Churchill in Roosevelt preučujeta vse sredstva za odvrnitev Stalinovih sumničev in bi bila najraje, če bi prišlo do pogovora treh in bi tako pridobila na času ter odvrnila končni obračun na poznejši primernejši čas. V Moskvi to dobro vedo in skrbijo za eno: da bi vrgli Anglosase v jamo, ki jo ti kopljejo Sovjetom. (»Piccolo«.)

Desettisoči anglosaskih ranjencev v Tunisu

Tanger, 14. maja. AS. V vasa maroška in alžirska mesta brez prestanka prihajajo avtomobilske ambulance in vlaki z ranjenci s tuniškega bojišča. Doslej je prišlo v te kraje več deset tisoč ranjencev, kar priča o zagrizeni borbi in o dolgotrajnosti odpora onih čet pred zavezniškimi napredovanjem. Ker so vse vojske in

Zaključna beseda o Mikužu

Zdi se nam nujno potrebno, da v zadevi »partizanskega verskega referenta« Metoda Mikuža spregovorimo dokončno besedo. To je zlasti potrebno zaradi tega, ker nas mnogi prosijo pojasnila ter žele, da določeno izrazimo svoje stališče.

Predvsem je treba poudariti, da naše stališče ne bo bito kakršni koli cerkvenopravni poseg v svo zadevo, kajti ta plat se nas nikakor ne tiče. Pač pa smo dolžni kot katoliški dnevnik opredeliti svoje stališče nasproti pojavu, ki danes tako po deželi kakor v središču predstavlja predmet, ob katerega hote ali nehoti zadevajo duhovi ter iščejo odgovora. Znano je namreč, da je Mikuž nastopil že v več krajih v svojstvu svojega duhovniškega poklica ter celo nekakega škofovega poverjenika, v tem svojstvu javno odobral partizanstvo ter delal zanj propagando. S tem je katoličane postavil pred nujno nalogo, da ta slučaj prouče in postavijo ob njem stališče, to toliko bolj, ker mora biti njihovo zadržanje do komunizma docela in bistveno odklonilno in celo borbeno.

Komunizem, bodisi da ga gledamo kot nauk, bodisi kot vzgojni sistem, bodisi kot politično, gospodarsko ali vojaško akcijo, je bistveno nasproten katolicizmu, še celo več, je njegov največji in

M. Jermanu, sodnemu avskultantu v spomin

Dolgo smo upali in pričakovali, da bomo nekega dne iznenada zopet zagledali pred sabo tvoj vedno prijazni obraz, dragi Mihec. Vedeli smo, da tvoje čisto srce nikdar ni poznalo zvijače in zlobe; da je tvoja dobrotta privlačno vplivala na vsakega, ki je prišel s tabo v dotiko. Mislili smo torej: ob Mihečevem blagem, plemenitem značaju se bo zlomila tudi krutost in hudobija morilcev slovenskega ljudstva. Kako naivno smo mislili! Saj je to ravno njih program, spravit s površja slovenske zemlje kar je dobre, poštenega, plemenitega. Tvoj čisti značaj, tvoje otroško vero srce jim je bilo v napotje. Zato si padel. In sploval je po vodi naše upanje, usehnilo naše pričakovanje, da bi te še kdaj videli na tem svetu. Tem trdnjeje pa je naše prepričanje, da se bomo s tabo sešli v boljšem življenju pri Bogu. Kajti šel si v boj ne samo za narod, marveč tudi za Boga. In z Bogom združen si pričakoval tega, kar naj bi po njegovem nedoumljivem sklepu prišlo nad te. Vedno smo ginjeni, kadar se spominimo, kako si ono peklensko noč v suhorskoli z rožnim vencem v roki, z molitvijo na ustnicah, z zaupanjem v srcu podpiral svoje kot leve se boreče tovariše. Sam namreč, ki si šel pred štiriindvajsetimi urami prišel med nje, si nisi umel ravnati z orožjem. Tudi potem, ko je goreče poslopje zgrmel na kup razvalin, ko si z izvinjenimi nogami padel zverinam v kremplje, ko so te slekli, ko so te tisto mrzlo jesensko noč gola vlekli pred svoje zločinske sodišče, ko si premražen in bolan dva dni v mukah pričakoval svoje usode, so tvoje premle ustnice neprestano šepetale molitve k Bogu. Končno te je mučeniška smrt za vedno združila z Njim. Naša srca so se stisnila v bolesti, ko smo se zavedeli: Mihača nimamo več. Komaj si prišel med nas, komaj smo te spoznali in vzljubili, že nam si bil iztrgan za vedno. V tej bolesti pa nas tolaži in dviga zavest, da je bil s tvojo mučeniško smrtjo vzidan nov kamen v temelj, na katerem bo slovela bodočnost.

Sodni avskultant Mihael Jerman se je rodil 15. septembra 1908 v Krki pri Novem mestu kot sin vernih kmetijskih staršev. Gimnazijo je dovršil v Skofljah, nato v St. Vidu in istotam maturiral l. 1928. Po treh semetih bog

Drobne novice

Koledar

Sobota, 15. velikega travna: Zofija, mučenica; Izidor Kmet, spoznavalec; Jan. Salski, spoznavalec.

Nedelja, 16. velikega travna: Janez Nepomuk, mučenec; Ubald, škof; Brandon, opat in ustanovitelj reda.

Zgodovinski paberki

15. velikega travna:

L. 1756 je Anglija največ zaradi kolonialnih trenj napovedala Franciji vojno, obe sta si poiskali zaveznikov na kontinentu; Angleži Pruse, Francozi Avstrije in Ruse. Tako so se vsile borbe v vseh delih sveta. Dočim so posvetili Angleži vso pažnjo vojni na morju in v kolonijah, posebno v Severni Ameriki in Prednji Indiji, so se morali Francozi boriti tudi v Nemčiji. Francozi v Evropi niso dosegli nikakih uspehov, poleg tega so pa morali prepuštili Angležem še Kanado in Prednjo Indijo.

L. 1795 se je rodil v Kobeljaru na Ogrskem Pavle Jožef Safarik. Univerzo je obiskoval v Jeni, kjer se je seznanil z glasnikom misli o slovanski vzajemnosti Janom Kollarjem in Palackijem, kasnejšim znamenitim češkim zgodovinarjem in politikom. Po dovršenih študijah je postal profesor v Novem Sadu. L. 1835 se je preselil v Prago in prevzel mesto knjižničarja v Češkem muzeju. Njegovo delo je izredno obširno in predstavlja na polju slovanske zgodovine celo epoho. L. 1826 je izdal »Zgodovino slovanskih književnosti«, kasneje jo je predelal in dopolnil. Leta 1851 so izšli »Spomeniki stare književnosti Jugoslovane«, tu so objavljena žitja sv. Cirila in Metoda, Stefana Nemanje, Save in del Dušanovega zakonika. Najpomembnejše Safarikovo delo so »Slovanske starostitve«, izšle l. 1857, v njem razpravlja o izvoru, pradomovini in selitvah Slovanov ter splošno o njihovi zgodovini od početkov do pokristjanjenja.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod Anton Perko, ravnatelj v pokopju. Pogreb bo v soboto, 15. maja ob 4 popoldne iz kapele sv. Antona na Zalah na pokopališče k Sv. Križu.

Naj v miru počiva! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Pogreb nedolžnih žrtev na Dobrovi

Dobrova pri Ljubljani, 14. maja.

V četrtek, dne 13. maja, t. l., smo položili k večnemu počitku na tukajšnjem pokopališču zemске ostanke prvih treh žrtev komunističnega divjanja v naši okolici. Te nesrečne žrtve so: Andrej Remic, Ivan Peklar in Kušar Jože, vsi iz Podsmreke, majhne vasi pri Dobrovi, ki je bila po krivdi brezvestnih zapeljancev obsojena v to, da izgubi iz svoje srede tri poštene, verne in dobre mlade fante, pač najboljše med dobri.

Nekako v januarju so jih komunistični osvoboditelji, kakor več drugih, odvedli v temno noč, od takrat pa ni bilo o njih več nikakega sledu. Slišalo se je tuhtam zatrevanje gotovih ljudi, da so bili poslani na Dolenjsko itd., kar pa pametni ljudje, ki poznajo taktiko komunizma, seveda niso verjeli. In res, fante so na Dobrovi v zadnjem času pri svojih zelo uspešnih pohodih odkrili na Toškem čelu skoro sveže tri grobove, ter našli v njih vse tri uboge nesrečne fante. Znaki na ubogih žrtvah so kazali, da so bili fante strahovito mučeni ter končno s kakim topnim predmetom pobiti. V torko so bila njih trupla prenesena iz začasnih grobov ob veliki udeležbi prijateljev in znancev na domače pokopališče. Od nesrečnih žrtev komunistične zmote sta se pri odprtem grobu v ganljivih besedah poslovila dva gg. govornika, fante pa so znova objublili vztrajati v borbi proti brezbožnemu komunizmu do konca.

Osebnosti

== Visoko imenovanje. Celovški kapitularni vikar škof dr. Andrej Rohrachner je po objavi v »L'Osservatore Romano«, z dne 9. maja 1943 imenovan za nadškofa v Salzburgu. Celovška

Živi trdnjavski stolpi, živali na bojnih poljanah

Z 90.000 peši, 12.000 jezdec in s 37 sloni je Hanibal konec septembra l. 218 pred Kr. r. prehodil Alpe, da bi premagal Rimljane. Predvsem je ta kartagijski vojskovodja največ zaupal svojim bojnim slonom. Te mogočne živali, severnoafriški sloni, ki so takrat še bivali na Atlasu, so bili dobro izveščani. Na hrbtu so nosili gondolo, ki je bilo v njej 12 izvrstnih lokostrelcev. To moštvo je s trnji poganzalo trdnočo v boji, ki je topotaje divjal naravnost v sredo bojnega meteža in je vse pomandral, kar koli mu je bilo na poti. Verjamemo, da so imeli nasprotniki velik respekt pred temi živimi trdnjavskimi stolpi. Prehod čez Alpe je stal Hanibala skoraj polovico njegovih vojakov in tudi njegovi bojni sloni niso ostali vsi živi. V zgornji Italiji so poginili še ostali in tako ni mogel tega strašnega orožja uporabiti v svojih bojih z Rimljani v bitki pri Zarni.

Prvi, ki so slone krotili in jih uporabljali za vojskovanje, so bili Indijci. Od njih so se tega naučili Perzijci, ki so imeli bojne slone v Egiptu, a tu so se z njimi seznanili Kartaginci. Tudi Aleksander Veliki je imel 300 slonov v svoji armadi in Pir je z 20 sloni udaril na Rimljane. Vprav zaradi njih je l. 280 pred Kr. r. pri Herakleji premagal Rimljane. V bitki pri Rulfiji (217 pred Kr. r.) se je v bojih med Sirci in Egipčani udeležilo vojne 102 slona proti 73 afriškim slonom.

Srditi levi in zažigalne mačke

Zaradi velikih uspehov, ki so jih stari narodi Sredozemlja imeli z bojnimi sloni, je prišlo drugim narodom na mar, da bi se v vojni okoristili še z drugimi nevarnimi živalmi. In tako dobimo v starem veku tudi bojnege levi, ki seveda ni zaslužil pridevka »tovariš«. Vodili so divje, malo prej ujete in sestradane levi v kletkah na bojišče in so jih v primernem trenutku izpustili. Večkrat so se te zverine zares vrgle na sovražnika a večkrat so tudi v vrstah svojih gospodarjev povzročile hudo zmedo. Na ta način si bojni levi niso pridobili mnogo lovorik.

Prav tako so bile nezanesljive manjše sorodnice levjega rodu: mačke. Te so nastopale v vojskah starih Germanov, ki so mačke opremili z gorečimi lonci da bi zanašale ogenj med sovražnike. Ta način bojevanja je bil uspešen, če so se mačke zares držale sovražnika, a zgodilo se je tudi, da so se obrnile in stekle v lastno taborišče in ga zažgale...

Čebele — pismošose

Pred nekaj leti je prišla iz Daljnega Vzhoda čudna vest: v kitajsko-japonski vojni naj bi bili Japonci nadomestili golobe-pismošose z čebelami-rasnaškami pisem. Čebele se namreč prav tako kot »pisemski golobci« z gotovostjo in po najkrajši poti vračajo v svoj domači ulnjak in sicer z brzino po 60 kilometrov na uro. Ta resnica je že dolgo znana, a vojaško so jo šele zdaj uporabili, ker je šele zdaj mikrofotografija do dna razvita. Kako vest ali sporočilo je treba za to napisati z navadno pisavo na list papirja. Pisavo nato z mikrofotografijo tako zmanjšajo, da ima prostor na majhnem kolodijem lističu. Tega pritrdijo na trupele čebele.

Kaj so trofeje?

Večkrat beremo o zaplenjenih trofejah, a malo jih je, ki bi vedeli, kaj so trofeje. V starem veku je bilo pri Grkih in navadno, da so na tistem mestu, kjer se je poražen nasprotnik privrkal poginjal v beg, naredili nekakšen spomenik zmage. Na kako drevo so pritrdili pretnik, ki so nanj obesili zaplenjeno orožje. To šego so po Grkih sprejeli Rimljani. Šeasoma je prišlo v navado, da so gradili take spomenike iz kamnja, namesto iz orožja; na kamenje pa so položili zaplenjeno orožje in druge pred

S. S. VAN DINE: 69

Umorjeni Kanarček

»Lločete še podvojiti?« je vprašal Vance. »Širiti so?«

Markham je presenečen pogledal Vanceja in tudi Allenov obraz je izražal zmedenost. Mislim, da so bili vsi navzoči začudeni zaradi Vancejeve ponudbe, kajti Vance je dobro vedel, da je s tem dal Mannixu velikansko prednost, ker mu je dovolil poznejšo podvojitev postavk. Bilo je gotovo, da bi končno le izgubil. Mislim, da je Markham hotel ugovarjati, toda Mannix je že pograbil karte in jih začel mešati.

»Širiti so?« je vzkliknil, položil karte na mizo in dvignil. Dobil je kraljico.

»Mislim, da te ne boste premagali.«

»Bržkone imate prav.« Dobil je trojko.

»Se?« je vprašal Mannix z dobrodušno bojevitostjo.

»Dovolj!« je dejal Vance z utrujenim glasom. »Preveč razburljiva je ta igra.«

Pristopil je k pisalni mizi in podpisal ček za tisoč dolarjev v korist Mannixa. Nato se je okrenil k Markhamu in mu podal roko.

»Zahvaljujem se ti za lepi večer... Nikar ne pozabi, da bova jutri kosila skupaj. Ob enih se dobiva v klubu. Soglasaš?«

Markham je okleval.

»Prav rad... če ne pride kaj vmes.«

»Nikar se ne boj... nič se ne bo zgodilo.«

lo... je vztrajal Vance. »Niti sam ne veš, kako želiš, da se snideva.«

Ko sva se vračala domov, je bil nenavadno zamišljen in molčeč. Niti z besedico mi ni hotel podeliti svojih misli. Samo, ko mi je voščil lahko noč, je še pristavil:

»Samo ena točka še manjka v naši uganki in dokler ne najdemo te, je vse ostalo brez vrednosti.«

XXVIII.
Krivec.

Torek, 18. septembra ob eni uri.

Naslednje jutro je Vance zelo pozno vstal. Po zajtrku je začel pregledovati katalog keramike, ki naj bi bila drugi dan prodana na dražbi. Ob enih sva prišla v klub, kjer sva se sešla z Markhamom v jedilnici.

»Danes moraš plačati ti, prijatelj!« je dejal Vance. »Nikakor pa ne bom imel prevelikih zahtev.«

Markham ga je ironično pogledal in dejal: »Nikakor se ne čudim, če si postal skromen potem, ko si to noč bil tako zapravljiv, in ko si imel tako smolo.«

Vance ga je pogledal.

»Jaz pa sem menil, da sem imel nenavadno srečo.«

»Dvakrat si jo imel v rokah, a obakrat si jo zapravil.«

»Vedi,« je mirno priznal Vance, »da sem obakrat pozual karte svojih nasprotnikov.«

Markham je presenečeno zastrel vanj.

»Res je to.« mu je zatrdil Vance. »Pripravil sem igro že vnaprej. Ne vem, kako naj ti izrazim svojo hvaležnost, ker si bil tako obziren,

da me nisi spraševal o mojem tovarišu, o gospodu Allenu. Bil sem tako neolikan, da sem ga privedel k tebi ne da bi ti o tem prej kaj povedal. Moram ti zadevo pojasniti in te prositi oprostjenja. Allen ni nikakr cvet aristokratske družbe, a nikakor ni brez posebnih sposobnosti. Ta gospod Allen ni namreč nihče drugi, kakor zloglasni Doc Willey Allen.«

»Doc Allen! Tisti lump, ki je vodil znameniti klub Eldorado?«

»Da, prav tisti. Poleg tega je zelo spreten pri kartah, posebno v tem, kar imenujejo »popravljane sveče.«

»Lločeš me torej prepričati o tem, da je Allen sinoči pripravil karte?«

Markham je bil ogorčen.

Samo dvakrat je to storil. Morda si opazil, da je obakrat on mešal in delil karte. Sedel sem na njegovi desnici in vsakokrat privzdignil karte tako, kakor mi je on že prej naročil. Upam, da me zaradi tega ne boš grajal, kajti obakrat sta zmazala Cleaver in Spotswoode. Kljub dobri kartam, ki mi jih je dal Allen, sem izgubil, pa še kako!«

Markham je nekaj časa v zadregi gledal prijatelja, nato pa se je zasmejal na ves glas.

»Bil si filantropsko razpoložen. Dal si Mannixu tisoč dolarjev, ko si mu dovolil, da je vsakokrat podvojil postavko. Bila je prav don Ki-hotska igra.«

»Vse je odvisno od tega, s kakega stališča gledaš stvar. Kljub izgubi, katero pa mi bo brez dvoma vrnila Pravica, se mi je igra zelo dobro posrečila... Dosegel sem namen, ki sem si ga zastav